

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР

Терміни та визначення понять

ДСТУ 4838:2007

Видання офіційне

БЗ № 10 – 2006/676

Київ
ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ
2009

ПЕРЕДМОВА

1 РОЗРОБЛЕНО: Інститут землеробства Української аграрної академії наук

РОЗРОБНИКИ: **С. Гордецька**, канд. біолог. наук; **В. Камінський**, канд. с.-г. наук; **С. Каленська**, д-р с.-г. наук; **В. Сайко**, д-р с.-г. наук (науковий керівник); **І. Свидинюк**, канд. с.-г. наук; **О. Скотарь**

2 ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Держспоживстандарту України від 10 жовтня 2007 р. № 255 з 2009–01–01

3 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

Право власності на цей документ належить державі.
Відтворювати, тиражувати і розповсюджувати його повністю чи частково
на будь-яких носіях інформації без офіційного дозволу заборонено.
Стосовно врегулювання прав власності треба звертатися до Держспоживстандарту України
Держспоживстандарт України, 2009

ЗМІСТ

	С.
1 Сфера застосування	1
2 Нормативні посилання	1
3 Загальне пояснення	2
4 Загальні поняття	2
5 Технологія вирощування сільськогосподарських культур, їх безпечність і економічна ефективність	3
6 Види сільськогосподарських культур і їх продуктивність	4
7 Елементи технології вирощування сільськогосподарських культур	5
Додаток А Терміни та визначення загальнотехнічних понять, потрібних для розуміння тексту стандарту	8
Додаток Б Абетковий покажчик українських термінів	9
Додаток В Абетковий покажчик німецьких термінів	11
Додаток Г Абетковий покажчик англійських термінів	12
Додаток Д Абетковий покажчик французьких термінів	14
Додаток Е Абетковий покажчик російських термінів	15
Додаток Ж Бібліографія	17

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

**ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР**
Терміни та визначення понять

**ТЕХНОЛОГИЯ ВЫРАЩИВАНИЯ
СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ КУЛЬТУР**
Термины и определения

**TECHNOLOGY OF AGRICULTURAL
PLANT GROWING**
Terms and definitions

Чинний від 2009–01–01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Цей стандарт установлює українські терміни та визначення понять у сфері сільського господарства стосовно технології вирощування сільськогосподарських культур загалом та її елементів.

1.2 Терміни, установлені цим стандартом, рекомендовано вживати в усіх видах нормативних документів, що стосуються технології вирощування сільськогосподарських культур, у роботах зі стандартування, а також у науковій, навчально-методичній і публіцистичній літературі.

1.3 Цей стандарт застосовують разом з іншими, які встановлюють терміни та визначення понять у сфері землеробства, агрохімії та захисту рослин.

1.4 Положення стандарту рекомендовано застосовувати в роботі підприємств, установ і організацій, що діють в Україні, технічних комітетів стандартизації, науково-технічних та інженерних товариств, міністерств (відомств).

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті є посилання на такі нормативні документи:

ДСТУ 3180–95 Пестициди. Терміни та визначення

ДСТУ 3966–2000 Термінологія. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять

ДСТУ 4691:2006 Землеробство. Терміни та визначення понять

ДСТУ 4756:2007 Захист рослин. Терміни та визначення понять

ДСТУ EN 12944-1:2005 Добрива і вапнувальні матеріали та ґрунтові меліоранти. Словник термінів. Частина 1. Загальні терміни.

3 ЗАГАЛЬНЕ ПОЯСНЕННЯ

3.1 Для кожного поняття встановлено один, а в окремих випадках два застандартовані терміни. Проте, використовуючи застандартовані терміни, у межах одного документа треба вживати лише один з термінів-синонімів.

3.2 Терміни та визначення понять (терміностатті) оформлено відповідно до ДСТУ 3966.

3.3 Узяті в круглі дужки (набрану напівгрубим шрифтом) частину терміна можна не вживати, а використовувати його коротку форму.

3.4 Наявність квадратних дужок у терміні означає, що в ньому суміщено два термінстатті, які мають спільні елементи.

Наприклад, у терміні **4.5 [поживна] [основна дійова] речовина добрива** суміщено два терміни **поживна речовина добрива** та **основна дійова речовина добрива**.

3.5 Застандартовані терміни набрано напівгрубим шрифтом.

3.6 Терміни, установлені цим стандартом і вжиті у визначеннях, виділено підкресленням.

3.7 Подані в цьому стандарті визначення понять в інших нормативних документах, за потреби, можна змінювати, уводячи до них похідні ознаки, розкриваючи зміст поняття, зазначаючи об'єкти, що належать обсягові позначуваного поняття. Зміни не повинні порушувати обсягу та змісту понять, визначених у стандарті.

3.8 Якщо термін має всі необхідні й достатні ознаки, замість визначення поставлено ризику.

3.9 У стандарті як довідкові подано німецькі (de), англійські (en), французькі (fr), російські (ru) терміни-відповідники застандартованих термінів, узяті з міжнародних та національних стандартів, словників і науково-технічної літератури.

3.10 Терміни та визначення загальнотехнічних понять, потрібних для розуміння тексту стандарту, подано в додатку А.

3.11 У стандарті наведено абетковий покажчик установлених цим стандартом українських термінів та абеткові покажчики їхніх іншомовних термінів-відповідників кожною мовою окремо (додатки Б, В, Г, Д і Е відповідно).

3.12 Бібліографію (перелік термінологічних джерел) подано в додатку Ж.

4 ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ

4.1 технологічна карта вирощування сільськогосподарських культур

Документ, у якому визначають основні етапи технології вирощування сільськогосподарських культур, технічні засоби, трудові та грошові ресурси, необхідні для її реалізації

de technologische Karte der landwirtschaftliche Kulturen [7]
 en technologic map of agricultural crop [1]
 ru технологическая карта технологии выращивания сельскохозяйственных культур [8]

4.2 [мінеральне] [неорганічне] добриво

Добриво, у якому певні поживні речовини містяться у формі неорганічних солей, отриманих екстракцією та/чи фізичними і/або хімічними промисловими методами (Див. також ДСТУ EN 12944-1)

de Mineraldünger [7]
 en a mineral fertilizer [1]
 fr engrais minéral [3]
 ru минеральное удобрение [8]

4.3 органічне добриво

Добриво рослинного та/чи тваринного походження, що має елементи живлення рослин

de Naturdünger [8]
 en an organic fertilizer [1]
 fr engrais organique [3]

у формі органічних, переважно вуглецевих, сполук
(Див. також ДСТУ EN 12944-1)

ru органическое удобрение [8]

4.3.1 зелене добриво

Органічне добриво, яке отримують вирощуванням зеленої маси рослин і наступним заорюванням її у ґрунт

de Gründünger [8]
en a green manure [1]
fr engrais vert [3]
ru зеленое удобрение [8]

4.4 побічна продукція на добриво

Вегетативна маса сільськогосподарських культур, залишена в полі після збирання врожаю, яку загортають у ґрунт для підвищення його родючості

de Nebenerzeugnis als Naturdünger [7]
en collateral production as fertilizer [1]
fr production collatérale comme l'engrais organique [3]
ru побочная продукция на удобрение [8]

4.5 [поживна] [основна діюва] речовина добрива

Складова частина добрива, необхідна для росту й розвитку рослин
(Див. також ДСТУ EN 12944-1)

de Nährgrundstoff des Düngemittel [7]
en a nutritious element of fertilizer [1]
fr élément nutritif de l'engrais [3]
ru питательный элемент удобрения [8]

4.6 глибина сівби

Відстань від поверхні ґрунту до висіяного насіння
(ДСТУ 4691)

de Aussaatiefe [8]
en depth of sowing [1]
fr profondeur des semilles [3]
ru глубина посева [8]

4.7 норма висівання насіння

Кількість або маса насіння, яку висівають на одиницю площі

de Aussaatmenge [7]
en rate of seeds sowing [1]
fr norme de l'ensemencement des grains [3]
ru норма высева семян [8]

4.8 термін сівби

Календарні строки висівання насіння, що їх визначають з урахуванням біології сільськогосподарської культури та ґрунтово-кліматичних умов зони вирощування.

de Saatzeit [8]
en term of sowing [1]
fr termes des semilles [3]
ru срок посева [8]

5 ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР, ЇХ БЕЗПЕЧНІСТЬ І ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ

5.1 технологія вирощування сільськогосподарських культур

Система організаційних, економічних, агрохімічних, агротехнічних заходів, спрямованих на керування формуванням елементів продуктивності рослин у посіві й отримання високого та сталого врожаю сільськогосподарської культури

de Anbautechnik der landwirtschaftliche Kulturen [7]
en technology of agricultural crop cultivation [1]
fr technologie de la cultivation des cultures agricoles [3]
ru технология выращивания сельскохозяйственных культур [8]

5.1.1 зональна технологія вирощування сільськогосподарських культур

Технологія вирощування сільськогосподарських культур, яку розробляють і рекомендують для конкретної зони

de zonale Technologie der landwirtschaftliche Kulturen [8]
en zonal technology of agricultural crop [1]
fr zonale technologie des cultures agricoles [3]
ru зональная технология выращивания сельскохозяйственных культур [8]

5.1.1.1 ресурсоощадна технологія вирощування сільськогосподарських культур

Зональна технологія вирощування сільськогосподарських культур, скорегована відповідно до технічних і енергетичних можливостей виробництва та виробника

de Einsparung-technologie der landwirtschaftliche Kulturen [7]
 en resource-safed technology of agricultural crop [1]
 fr de la conservation des ressources technologie des cultures agricoles [3]
 ru ресурсосберегающая технология выращивания сельскохозяйственных культур [8]

5.1.2 сортова технологія вирощування сільськогосподарських культур

Технологія вирощування сільськогосподарських культур, яку розробляють з урахуванням біологічних особливостей сорту сільськогосподарської культури

de sortentechnologie der landwirtschaftliche Kulturen [8]
 en sort technology of agricultural crop [1]
 fr technologie de variété des cultures agricoles [3]
 ru сортовая технология выращивания сельскохозяйственных культур [8]

5.1.3 інтенсивна технологія вирощування сільськогосподарських культур

Технологія вирощування сільськогосподарських культур, спрямована на максимальну реалізацію генетичного потенціалу сорту сільськогосподарської культури через контролювання потенційної та біологічної врожайності

de intensive Technologie der landwirtschaftliche Kulturen [7]
 en intensive technology of agricultural crop [1]
 fr intensive technologie des cultures agricoles [3]
 ru интенсивная технология выращивания сельскохозяйственных культур [8]

5.1.4 альтернативна технологія вирощування сільськогосподарських культур

Технологія вирощування сільськогосподарських культур, яка не допускає застосування будь-яких агрохімікатів і спрямована на максимально можливе використання біокліматичного та ґрунтового-кліматичного потенціалів зони вирощування й місцевих ресурсів добрив і меліорантів

de Alternativtechnologie der landwirtschaftliche Kulturen [7]
 en alternative technology of agricultural crop [1]
 fr alternative technologie des cultures agricoles [3]
 ru альтернативная технология выращивания сельскохозяйственных культур [8]

5.2 екологічна безпечність технології вирощування сільськогосподарських культур

Сукупність властивостей технології вирощування сільськогосподарських культур, що гарантує безпечність отриманої продукції та навколишнього середовища.

de Okologische Sicherheit der Technologie der landwirtschaftliche Kulturen [8]
 en ecological safety of agricultural crop technology [1]
 ru экологическая безопасность технологии выращивания сельскохозяйственных культур [8]

6 ВИДИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР І ЇХ ПРОДУКТИВНІСТЬ

6.1 сільськогосподарські культури

Рослини, що їх вирощує людина для отримання необхідної сільськогосподарської продукції

de landwirtschaftliche Kulturen [8]
 en agricultural crop [1]
 ru сельскохозяйственные культуры [8]

6.1.1 зернові культури

Сільськогосподарські культури з родини злакових, основною продукцією вирощування яких є зерно

de Getreidekulturen [8]
 en grain crop [1]
 ru зерновые культуры [8]

6.1.2 зернобобові культури

Сільськогосподарські культури з родини бобових, продукцією вирощування яких є зерно, збагачене білком

de Kornerleguminosen [7]
en grain-leguminous crop [1]
ru зернобобовые культуры [8]

6.1.3 олійні культури

Сільськогосподарські культури, продукцією вирощування яких є зерно, яке має високий уміст олії

de Ölfruchte [8]
en oil crop [1]
ru масличные культуры [8]

6.1.4 технічні культури

Сільськогосподарські культури, продукція вирощування яких переважно є сировиною для переробчої промисловості й меншою мірою її використовують, не переробляючи

de technische Nutzpflanzen [7]
en technical crop [1]
ru технические культуры [8]

6.1.5 коренеплідні культури

Сільськогосподарські культури, продукцією вирощування яких є м'ясисті соковиті підземні органи рослини

de Hackfruchte [8]
en root crop [3]
ru корнеплодные культуры [8]

6.2 генетичний потенціал продуктивності сільськогосподарської культури

Максимальна генетично обумовлена кількість продукції, яку можна отримати з гектара посіву сільськогосподарської культури в разі забезпечення її оптимальними тепловими та водними ресурсами

de genetische Produktivitätspotential der landwirtschaftliche Kulturen [7]
en genetic potential of agricultural crop productivity [1]
ru генетический потенциал продуктивности сельскохозяйственных культур [8]

6.3 біокліматичний потенціал продуктивності сільськогосподарської культури

Максимальна генетично обумовлена кількість продукції, яку можна отримати з гектара посіву сільськогосподарської культури за використання нею наявного в даній зоні вирощування теплового та водного ресурсів

de bioklimatische Produktivitätspotential der landwirtschaftliche Kulturen [7]
en bioclimatic potential of agricultural crop productivity [1]
fr potentiel bioclimatique de la productivité des cultures agricoles [3]
ru биоклиматический потенциал продуктивности сельскохозяйственных культур [8]

6.4 ґрунтово-кліматичний потенціал продуктивності сільськогосподарської культури

Максимальна кількість сільськогосподарської продукції, яку можна отримати з гектара посіву сільськогосподарської культури за використання нею теплового та водного ресурсів і потенційної родючості ґрунту конкретної зони вирощування.

de Bodenklima produktivitätspotential der landwirtschaftliche Kulturen [8]
en soil-climatic potential of agricultural crop productivity [1]
fr potentiel climatique et du sol de la productivité des cultures agricoles [3]
ru почвенно-климатический потенциал продуктивности сельскохозяйственных культур [8]

7 ЕЛЕМЕНТИ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР**7.1 елемент технології вирощування сільськогосподарських культур**

Агротехнічний, меліоративний чи організацій-

de Technikelemente der landwirtschaftliche Kulturen [7]
en elements of agricultural crop technology [1]

ний захід, що його застосовують, вирощуючи сільськогосподарські культури

fr éléments de la technologie des cultures agricoles [3]
ru элементы технологии выращивания сельскохозяйственных культур [8]

7.1.1 сівозміна

Елемент технології вирощування сільськогосподарських культур, що полягає в науково обґрунтованому чергуванні сільськогосподарських культур і парів у часі та на території, або тільки в часі, згідно з науковими нормативами періодичності
(Див. також ДСТУ 4691)

de Fruchtwechsel [8]
en a crop rotation [1]
fr rotation [3]
ru севооборот [8]

7.1.2 обробіток ґрунту

Елемент технології вирощування сільськогосподарських культур, який полягає у механічній дії на ґрунт робочих органів ґрунтообробчих машин і знарядь, щоб оптимізувати ґрунтові умови для вирощування культур
(Див. також ДСТУ 4691)

de Bodenbearbeitung [7]
en a soil cultivation [1]
fr cultivation du sol [3]
ru возделывание почвы [8]

7.1.3 окультурювання ґрунту

Елемент технології вирощування сільськогосподарських культур, який полягає в підвищенні природної родючості ґрунту через застосування спеціальних заходів впливу на нього
(Див. також ДСТУ 4691)

de Bodenkultur [7]
en improvement of soils [1]
fr amélioration du sol [3]
ru окультуривание почвы [8]

7.1.4 система удобрення ґрунту

Елемент технології вирощування сільськогосподарських культур, який є комплексом заходів раціонального застосування органічних і мінеральних добрив, заходів з поліпшення якості продукції та підвищення родючості ґрунту за мінімальних витрат праці та засобів

de Düngungssystem [7]
en a fertilizer system [1]
fr système de la fertilisation [3]
ru система удобрения почвы [8]

7.1.5 сидерація

Елемент технології вирощування сільськогосподарських культур, який полягає у заорюванні в ґрунт зеленого добрива, щоб підвищити його родючість

de die Gründüngung [8]
en a green manuring [1]
fr amendement à l'aide des engrais verts [3]
ru сидерація [8]

7.1.6 сівба

Елемент технології вирощування сільськогосподарських культур, який полягає у рівномірному розміщенні насіння по площі ріллі на встановлену глибину його загорання
(Див. також ДСТУ 4691)

de Saat [8]
en sowing [1]
fr semilles [3]
ru посев [8]

7.1.7 садіння

Елемент технології вирощування сільськогосподарських культур, який полягає в розмі-

de Setzen [8]
ru посадка [8]

щуванні на ріллі розсади, сіянців, саджанців та органів вегетативного розмноження рослин на встановлену глибину загортання

7.1.8 підживлювання рослин

Елемент технології вирощування сільськогосподарських культур, який полягає у внесенні органічних і мінеральних добрив під сільськогосподарські культури в період їх росту та розвитку

de Pflanznachdüngung [8]
en top dressing of plants [1]
fr engrais des plantes [3]
ru подкормка растений [8]

7.1.8.1 прикореневе підживлювання рослин

Підживлювання рослин, за якого добриво вносять у прикореневу зону, де його засвоюють корені рослин

de Wurzelnachdüngung [7]
en root top dressing [1]
fr engrais des racines [3]
ru прикорневая подкормка [8]

7.1.8.2 позакореневе підживлювання рослин

Підживлювання рослин, за якого добриво вносять на рослини, які засвоюють його через листя та стебла

de Unwurzelnachdüngung [8]
en a out root top dressing [1]
fr engrais superficiel [3]
ru внекорневая подкормка [8]

7.1.9 агробіологічне контролювання стану сільськогосподарських культур

Елемент технології вирощування сільськогосподарських культур, який полягає у спостереганні за морфофізіологічним станом і фітосанітарною ситуацією в посівах сільськогосподарських культур протягом вегетації та, на основі отриманої інформації, — керуванні параметрами продуктивності сільськогосподарських культур

de biologische Kontrolle [8]
en the biological control of agricultural crop [1]
fr contrôle biologique des cultures agricoles [3]
ru агробиологический контроль состояния сельскохозяйственных культур [8]

7.1.10 захист рослин

Елемент технології вирощування сільськогосподарських культур, який є комплексом заходів, спрямованих на зменшення втрат урожаю та запобігання погіршенню стану сільськогосподарських культур, багаторічних і лісових насаджень, продукції рослинного походження від шкідників, хвороб і бур'янів (Див. також ДСТУ 4756)

de Pflanzenschutz [7]
en plant protection [1]
fr protection des plantes [3]
ru защита растений [8]

7.1.10.1 імунологічний захист рослин

Захист рослин за допомогою генів стійкості, що їх вводять у сорти та гібриди сільськогосподарських культур, щоб урегулювати чисельність шкідливих організмів

de immunologische des Pflanzenschutz [7]
en immune plant protection [1]
fr immunologique protection des plantes [3]
ru иммунологическая защита растений [8]

7.1.10.2 біологічний [захист рослин] [контроль шкідливих організмів]

Захист рослин від шкідливих організмів за допомогою агентів біологічного захисту чи продуктів їх життєдіяльності (ДСТУ 4756)

de biologische Methode des Pflanzenschutz [8]
en a biological method of plant protection [1]
fr biologique protection des plantes [3]
ru биологическая защита растений [8]; биологический контроль вредных организмов [8]

7.1.10.3 хімічний захист (рослин)

Захист рослин від шкідливих організмів за допомогою хімічних засобів

de chemischer (des Pflanzenschutz) [7]
 en a chemical (plant) protection [1]
 fr protection chimique (des plantes) [3]
 ru химическая защита (растений) [8]

7.1.10.3.1 захист зернових культур від вилягання

Елемент хімічного захисту рослин, який полягає у попереджувальному оброблянні посіву зернових культур ретардантами

de Schutz des Korngetreide von dem Legen [7]
 en grain crop protection from lodging [1]
 fr protection des céréales couchées [3]
 ru защита зерновых культур от полегания [8]

7.1.10.4 інтегрований захист рослин

Захист рослин, спрямований на довгострокове регулювання розвитку та поширення шкідливих організмів до економічно невідчутного рівня на основі фітосанітарного прогнозу, економічних порогів шкідливості, дії корисних організмів, енергоощадних і природоохоронних технологій (ДСТУ 4756)

de integrierter des Pflanzenschutz [8]
 en integrated plant protection [1]
 fr protection integree des plantes [3]
 ru интегрированная защита растений [8]

7.1.10.5 агротехнічний захист рослин

Захист рослин, який полягає у застосуванні агротехнічних прийомів задля обмеження чисельності та поширення шкідливих організмів

de agrotechnische Methode der Kampf mit der Schädlingen [8]
 en agrotechnical plant protection [1]
 fr méthode agrotechnique de la lutte contre les organismes nuisibles [3]
 ru агротехническая защита растений [8]

7.1.11 збирання врожаю

de Ernte [8]
 en harvesting [1]
 ru уборка урожая [8]

ДОДАТОК А
(довідковий)

**ТЕРМІНИ ТА ВИЗАЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОТЕХНІЧНИХ ПОНЯТЬ,
ПОТРІБНИХ ДЛЯ РОЗУМІННЯ ТЕКСТУ СТАНДАРТУ**

A.1 родючість ґрунту

Здатність ґрунту забезпечувати потребу рослин у ґрунтових чинниках життя

de Bodenfruchtbarkeit [8]
 en a soil fertility [1]
 fr fertilité du sol [3]
 ru плодородие почвы [8]

A.2 агрофітоценоз

Штучно створене людиною угруповання культурних рослин у вигляді посіву чи насадження. **Примітка.** Не може довгостроково існувати без втручання людини

de Agrophytozönose [8]
 en an agrophytocenosis [1]
 fr agrophytocénose [3]
 ru агрофитоценоз [8]

А.3 сорт (рослин) Популяція рослин у межах найнижчої класифікаційної одиниці ботанічного таксону культурної рослини, створена селекцією, що має визначені спадкові морфологічні, біологічні та господарсько цінні ознаки й властивості	de Pflanzensorte [7] en sort of plants [1] fr variété des plantes [3] ru сорт растений [8]
А.4. урожай Продукція, отримана внаслідок вирощування <u>сільськогосподарських культур</u> (ДСТУ 4691)	de Ertrag [8] en harvest [1] fr récolte [3] ru урожай [8]
А.5. ретардант Синтетична речовина різної хімічної природи, яка пригнічує ріст стебел і надає рослинам стійкості до вилягання.	de Retardanten [8] en retardant [1] fr retardant [3] ru ретардант [8]

ДОДАТОК Б
(довідковий)

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК УКРАЇНСЬКИХ ТЕРМІНІВ

агрофітоценоз	A.2
безпечність технології вирощування сільськогосподарських культур екологічна	5.2
глибина сівби	4.6
добриво зелене	4.3.1
добриво мінеральне	4.2
добриво неорганічне	4.2
добриво органічне	4.3
елемент технології вирощування сільськогосподарських культур	7.1
захист зернових культур від вилягання	7.1.10.3.1
захист рослин	7.1.10
захист рослин агротехнічний	7.1.10.5
захист рослин біологічний	7.1.10.2
захист рослин імунологічний	7.1.10.1
захист рослин інтегрований	7.1.10.4
захист рослин хімічний	7.1.10.3
захист хімічний	7.1.10.3
збирання врожаю	7.1.11
карта вирощування сільськогосподарських культур технологічна	4.1
контроль шкідливих організмів біологічний	7.1.10.2

контролювання стану сільськогосподарських культур агробіологічне	7.1.9
культури зернобобові	6.1.2
культури зернові	6.1.1
культури коренеплідні	6.1.5
культури олійні	6.1.3
культури сільськогосподарські	6.1
культури технічні	6.1.4
норма висівання насіння	4.7
обробіток ґрунту	7.1.2
окультурювання ґрунту	7.1.3
підживлювання рослин	7.1.8
підживлювання рослин позакореневе	7.1.8.2
підживлювання рослин прикореневе	7.1.8.1
потенціал продуктивності сільськогосподарської культури біокліматичний	6.3
потенціал продуктивності сільськогосподарської культури генетичний	6.2
потенціал продуктивності сільськогосподарської культури ґрунтово-кліматичний	6.4
продукція на добриво побічна	4.4
ретардант	A.5
речовина добрива дійова основна	4.5
речовина добрива поживна	4.5
родючість ґрунту	A.1
садіння	7.1.7
сидерація	7.1.5
система удобрення ґрунту	7.1.4
сівба	7.1.6
сівозміна	7.1.1
сорт	A.3
сорт рослин	A.3
термін сівби	4.8
технологія вирощування сільськогосподарських культур	5.1
технологія вирощування сільськогосподарських культур альтернативна	5.1.4
технологія вирощування сільськогосподарських культур зональна	5.1.1
технологія вирощування сільськогосподарських культур інтенсивна	5.1.3
технологія вирощування сільськогосподарських культур ресурсощадна	5.1.1.1
технологія вирощування сільськогосподарських культур сортова	5.1.2
урожай	A.4

ДОДАТОК В
(довідковий)**АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК НІМЕЦЬКИХ ТЕРМІНІВ**

Agrophytozonose	A.2
Agrotechnische Methode der Kampf mit der Schädlingen	7.1.10.5
Alternativtechnologie der landwirtschaftliche Kulturen	5.1.4
Anbautechnik der landwirtschaftliche Kulturen	5.1
Aussaatmenge	4.7
Aussaattiefe	4.6
Bioklimatische Produktivitätspotential der landwirtschaftliche Kulturen	6.3
Biologische Kontrolle	7.1.9
Biologische Method des Pflanzenschutz	7.1.10.2
Bodenbearbeitung	7.1.2
Bodenklima produktivitätspotential der landwirtschaftliche Kulturen	6.4
Bodenkultur	7.1.3
Bodentruchtbarkeit	A.1
Chemische	7.1.10.3
Chemische des Pflanzenschutz	7.1.10.3
Düngungssystem	7.1.4
Einsparungstechnologie der landwirtschaftliche Kulturen	5.1.1.1
Ernte	7.1.11
Ertag	A.4
Fruchtwechsel	7.1.1
Genetische Produktivitätspotential der landwirtschaftliche Kulturen	6.2
Getreidekulturen	6.1.1
Gründünger	4.3.1
Gründüngung	7.1.5
Hackfruchte	6.1.5
Immunologische das Pflanzenschutz	7.1.10.1
Integrierter des Pflanzenschutz	7.1.10.4
Intensive Technologie der landwirtschaftliche Kulturen	5.1.3
Kornerleguminosen	6.1.2
landwirtschaftliche Kulturen	6.1
Mineraldünger	4.2
Nährgrundstoff des Düngemittel	4.5
Naturdünger	4.3
Nebenerzeugnis als Naturdünger	4.4
Ökologische Sicherheit der Technologie der landwirtschaftliche Kulturen	5.2

Olfuchte	6.1.3
Pflanzenschutz	7.1.10
Pflanzensorte	A.3
Pflanznachdüngung	7.1.8
Retardanten	A.5
Saat	7.1.6
Saatzeit	4.8
Setzen	7.1.7
Schutz des Korngetreide von dem Legen	7.1.10.3.1
Sortentechnologie der landwirtschaftliche Kulturen	5.1.2
Technikelemente der landwirtschaftliche Kulturen	7.1
Technische Nutzpflanzen	6.1.4
Technologische Karte der landwirtschaftliche Kulturen	4.1
Unwurzelnachdüngung	7.1.8.2
Wurzelnachdüngung	7.1.8.1
zonale Technologie der landwirtschaftliche Kulturen	5.1.1

ДОДАТОК Г
(довідковий)

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ

agricultural crop	6.1
agrophytocenosis	A.2
agrotechnical plant protection	7.1.10.4
alternative technology of agricultural crop	5.1.4
bioclimatic potential of agricultural crop productivity	6.3
biological control of agricultural crop	7.1.9
biological method of plant protection	7.1.10.2
chemical plant protection	7.1.10.3
chemical protection	7.1.10.3
collateral production as fertilizer	4.4
crop rotation	7.1.1
depth of sowing	4.6
ecological safety of agricultural crop technology	5.2
elements of agricultural crop technology	7.1
fertilizer system	7.1.4

genetic potential of agricultural crop productivity	6.2
grain-leguminous crop	6.1.2
grain crop	6.1.1
grain crop protection from lodging	7.1.10.3.1
green manure	4.3.1
green manuring	7.1.5
harvest	A.4
harvesting	7.1.11
immune plant protection	7.1.10.1
improvement of soils	7.1.3
integrated plant protection	7.1.10.4
intensive technology of agricultural crop	5.1.3
mineral fertilizer	4.2
nutritious element of fertilizer	4.5
oil crop	6.1.3
organic fertilizer	4.3
out root top dressing	7.1.8.2
plant protection	7.1.10
rate of seeds sowing	4.7
resource-safed technology of agricultural crop	5.1.1.1
retardant	A.5
root crop	6.1.5
root top dressing	7.1.8.1
soil - climatic potential of agricultural crop productivity	6.4
soil cultivation	7.1.2
soil fertility	A.1
sort of plant	A.3
sort technology of agricultural crop	5.1.2
sowing	7.1.6
technical crop	6.1.4
technologic map of agricultural crop	4.1
technology of agricultural crop cultivation	5.1
term of sowing	4.8
top dressing of plants	7.1.8
zonal technology of agricultural crop	5.1.1

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК ФРАНЦУЗЬКИХ ТЕРМІНІВ

agrophytocenose	A.2
alternative technologie des cultures agricoles	5.1.4
amélioration du sol	7.1.3
amendement a l'aide des engrais verts	7.1.5
biologique protection des plantes	7.1.10.2
contrôle biologique des cultures agricoles	7.1.9
cultivation du sol	7.1.2
de la conservation des ressources technologie des cultures agricoles	5.1.1.1
élément nutritif de l'engrais	4.5
éléments de la technologie des cultures agricoles	7.1
engrais des plantes	7.1.8
engrais des racines	7.1.8.1
engrais minéral	4.2
engrais organique	4.3
engrais superficiel	7.1.8.2
engrais vert	4.3.1
fertilité du sol	A.1
immunologique protection des plantes	7.1.10.1
intensive technologie des cultures agricoles	5.1.3
méthode agrotechnique de la lutte contre les organismes nuisibles	7.1.10.5
norme de l'ensemencement des grains	4.7
potentiel bioclimatique de la productivité des cultures agricoles	6.3
potentiel climatique et du sol de la productivité des cultures agricoles	6.4
production collatérale comme l' engrais organique	4.4
profondeur des semilles	4.6
protection chimique	7.1.10.3
protection chimique des plantes	7.1.10.3
protection des céréales couchées	7.1.10.3.1
protection des plantes	7.1.10
protection intégrée des plantes	7.1.10.4
récolte	A.4
retardant	A.5
rotation	7.1.1
semilles	7.1.6
système de la fertilisation	7.1.4

technologie de la cultivation des cultures agricoles	5.1
technologie de variété des cultures agricoles	5.1.2
termes des semailles	4.8
variete des plantes	A.3
zonale technologie des cultures agricoles	5.1.1

ДОДАТОК Е
(довідковий)

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК РОСІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ

агрофитоценоз	A.2
безопасность технологии выращивания сельскохозяйственных культур экологическая	5.2
возделывание почвы	7.1.2
глубина посева	4.6
защита зерновых культур от полегания	7.1.10.3.1
защита растений	7.1.10
защита растений агротехническая	7.1.10.5
защита растений биологическая	7.1.10.2
защита растений иммунологическая	7.1.10.1
защита растений интегрированная	7.1.10.4
защита растений химическая	7.1.10.3
защита химическая	7.1.10.3
карта технологии выращивания сельскохозяйственных культур технологическая	4.1
контроль состояния сельскохозяйственных культур агробиологический	7.1.9
культуры зернобобовые	6.1.2
культуры зерновые	6.1.1
культуры корнеплодные	6.1.5
культуры масличные	6.1.3
культуры сельскохозяйственные	6.1
культуры технические	6.1.4
норма высева семян	4.7
окультуривания почвы	7.1.3
плодородие почвы	A.1
подкормка внекорневая	7.1.8.2
подкормка прикорневая	7.1.8.1

ДСТУ 4838:2007

подкормка растений	7.1.8
посадка	7.1.7
посев	7.1.6
потенциал продуктивности сельскохозяйственных культур биоклиматический	6.3
потенциал продуктивности сельскохозяйственных культур генетический	6.2
потенциал продуктивности сельскохозяйственных культур почвенно-климатический	6.4
продукция на удобрение побочная	4.4
ретардант	A.5
севооборот	7.1.1
сидерация	7.1.5
система удобрения почвы	7.1.4
сорт растений	A.3
термин посева	4.8
технология выращивания сельскохозяйственных культур	5.1
технология выращивания сельскохозяйственных культур альтернативная	5.1.4
технология выращивания сельскохозяйственных культур зональная	5.1.1
технология выращивания сельскохозяйственных культур интенсивная	5.1.3
технология выращивания сельскохозяйственных культур ресурсосберегающая	5.1.1.1
технология выращивания сельскохозяйственных культур сортовая	5.1.2
уборка урожая	7.1.11
удобрение зеленое	4.3.1
удобрение минеральное	4.2
удобрение органическое	4.3
урожай	A.4
элемент удобрения питательный	4.5
элемент технологии выращивания сельскохозяйственных культур	7.1

ДОДАТОК Ж
(довідковий)

БІБЛІОГРАФІЯ

- 1 Англо-русский сельскохозяйственный словарь/Сост. Усовский Б. Н., Геминова Н. В. — 2-е переработанное издание. — Москва-Ленинград: Госуд. изд-во технико-теоретической литературы. — 1951. — 655 с.
- 2 Бублик Л. І., Васечко Г. І., Васильев В. П. та ін. Довідник із захисту рослин/За ред. М. П. Лісового. — К.: Урожай, 1999. — 744 с.
- 3 Восьмязычный сельскохозяйственный словарь/Науч. ред. Синягин И. И. — М., София, Прага, Варшава, Будапешт, Бухарест, Берлин, 1970. — 1045 с.
- 4 Доля М. М., Й. Т.Покозій, Р. М. Мамчур та ін. Фітосанітарний моніторинг. — К.: ННЦІАЕ, 2004. — 294 с.
- 5 Каюмов М. К. Биологические, агрохимические и агротехнические основы программирования урожаев. — М., 1983. — 69 с.
- 6 Немецко-русский сельскохозяйственный словарь/Под ред. Синягина И. И. и др. — М.: Русский язык, 1987. — 743 с.
- 7 Русско-немецкий сельскохозяйственный словарь. — Гос. изд. технико-теор. литературы. — М., 1955. — 355 с.
- 8 Сельское хозяйство. Большой энциклопедический словарь (Редкол.: В. К. Месяц (гл. ред.) и др. — М.: «Большая Российская энциклопедия», 1998. — 656 с.
- 9 Сигов В. И., Шурыпина Т. Д. Словарь по земледелию. — М.: Россельхозиздат. — 1987. — 222 с.

Код УКНД 01.040.65; 65.020.20

Ключові слова: технологія вирощування сільськогосподарських культур, елементи технології, сільськогосподарські культури, система удобрення ґрунту, захист рослин.

Редактор **Н. Куземська**
Технічний редактор **О. Марченко**
Коректор **Т. Нагорна**
Верстальник **Л. Мялківська**

Підписано до друку 10.04.2009. Формат 60 × 84 1/8.
Ум. друк. арк. 2,32. Зам. Ціна договірна.

Виконавець
Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр
проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ»)
вул. Святошинська, 2, м. Київ, 03115
Свідоцтво про внесення видавця видавничої продукції до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції від 14.01.2006 р., серія ДК, № 1647